

Η Μανίνα Ζουμπουλάκη σε μια συζήτηση με την Τίνα Πανώριου

Συναντηθήκαμε με την συγγραφέα Μανίνα Ζουμπουλάκη ένα καντό, κομμάτι θλιβερό, αυγουστιάτικο μεσημέρι με αφορμή το καινούργιο της βιβλίο «Αέρας στο πρόσωπο της». Και ανάμεσα σε άλλα πιο προσωπικά και τρέχοντα θυμηθήκαμε άλλα καλοκαίρια, παλιά παράξενα όχι πάντα τόσο ανέμελα και λαμπερά όσο «φαντάζουν» σήμερα.

Η Μανίνα Ζουμπουλάκη γεννήθηκε το 1960, μεγάλωσε στην Καβάλα, γράφει στα περιοδικά από τις αρχές της δεκαετίας του '80 μέχρι και σήμερα. Κατά καιρούς είναι ραδιοφωνική παραγωγός. Έχει γράψει βιβλία, δύο σενάρια ταινιών μεγάλου μήκους, δύο σήριαλ, ένα σενάριο τηλεταινίας και πολλά διηγήματα: αυτά είναι όσα έχουν κυκλοφορήσει γιατί είναι κι άλλα που δεν είδαν ακόμη το φώς. Αλλά ποτέ δεν ξέρει κανείς.

«Η ζωή μας αλλάζει πολλές φορές, με διάφορες αφορμές... αλλά σπάνια αλλάζει με μια φράση που ακούμε στα πολύ νιάτα μας»

Καλοκαίρι στη Θεσσαλονίκη, 1978

(Πως άλλαξε η ζωή μου με μια φράση)

Είναι Ιούλιος του '78 και μένω στην Τριανδρία, με την Σόφη και τον Τάσο, κολλητούς από Καβάλα. Είμαι 17 χρονών και περιμένω να εγκριθεί η βίζα μου για Αμερική. Έχω υποτροφία αθλητικού τύπου, απλώς η βίζα αργεί επειδή διάβαζα «Αυγή» και οι καιροί είναι δύσκολοι. Επομένως δουλεύω στην καφετέρια του ξενοδοχείου «City», όπου τρώνε οι φοιτητές, και η Σόφη δουλεύει στον Τόττη, στην κουζίνα.

Κάνει ζέστη απ' αυτήν που κολλάνε τα μπούτια σου στις πλαστικές καρέκλες. Ένα μεσημέρι ενώ βγάζω στις προθήκες του City πιατάκια με τζατζίκια, περνάει από μπροστά ο Χ., που τον ξέρω από κάποιο μπάρ, ίσως το Ζάνζιβαρ. Ενώ τον χαιρετάω με πλατύ χαμόγελο, ο Χ. προσποιείται ότι δεν με αναγνωρίζει: είναι φοιτητής από την Αθήνα, τα όρια ανάμεσα στο τι «γίνεται» και τι «δεν γίνεται» αστράφτουν μπροστά στα έκπληκτα μάτια μου σαν προβολείς. Ο φοιτητής από Αθήνα μπορεί να γνωρίσει γκόμενα σε μπαρ αλλά δεν μπορεί να φλερτάρει με γκόμενα που δουλεύει σε καντίνα. Ακόμα κι αν πρόκειται για την ίδια γκόμενα.

Παθαίνω μικρό σοκ διαπιστώνοντας, ότι υπάρχουν, τελικά, όρια. Είχα την βεβαιότητα ως εκείνη τη μέρα ότι δεν υπήρχαν, ότι όλα «γίνονται». Αλλά είμαι ιδρωμένη, με μαλλιά φριζέ από Σαλονικιώτικη υγρασία, φοράω ένα φόρεμα αγορασμένο από αμερικάνικη αγορά, με ιδρωμένα μισοφέγγαρα στις μασχάλες...και τρώω ήττα.

Τελειώνει η βάρδια, πάω να μαζέψω την Σόφη από τον Τόττη, με παστίσιο σε σακουλίτσα που της δίνει κάθε απόγευμα ο φιλεύσπλαχνος ιδιοκτήτης. Περπατάμε στην παραλία καπνίζοντας και συζητώντας: ένα χρόνο πριν, σαν σήμερα, πέθανε ο Έλβις Πρίσλεϊ. Η θάλασσα είναι μελανί, ο ήλιος πέφτει κι η ζέστη τυλίγεται κάπως στην υγρασία και γίνεται πιο ανθρώπινη.

«Είδα τον Χ. στο City κι έκανε πώς δεν με είδε», λέω.

«Σκασίλα σου, τι σε νοιάζει;» ρωτάει η Σόφη.

Περνάμε τη νύχτα καπνίζοντας και συζητώντας (το συνηθίζαμε αυτό τότε). Την άλλη μέρα πάω στο City, γεμίζω τα πιάτα, τα βγάζω στις προθήκες. Ο Χ. περνάει πάλι από μπροστά μου, παίρνει μια μελιτζανοσαλάτα και την βάζει στο δίσκο του χωρίς να με κοιτάξει.

Θέλω να φωνάξω, «μα καλά, είσαι ηλίθιος;» αλλά δεν το φωνάζω. Αισθάνομαι μια βαθειά προσβολή να πατώνει στο βάθος της ψυχής μου, αν και δεν ξέρω ότι είναι η ψυχή μου αυτό, νομίζω πως είναι κάτι περίεργο, σα να μ' έχει πιάσει μάτι. Ίσως να μ' έχει χτυπήσει η ζέστη, η κουζίνα βράζει, 10 βαθμούς πιο πάνω απ' τον έξω κόσμο. Θα κάνω τα ίδια πάλι, θα πάρω την Σόφη με το παστίσιο από τον Τόττη, θα περπατήσουμε στην παραλία χαζεύοντας την μολυβί θάλασσα, θ' ανέβουμε με λεωφορείο στην Τριανδρία, και δεν μπορώ ξαφνικά. Δεν μπορώ.

Χώνομαι στην κουζίνα και ζητάω άδεια: Πάνω στη φούρια; Πάνω στο χαμό, το μαλακισμένο θέλει να φύγει; Αποκλείεται, αν φύγει τώρα θα βάλουμε άλλο στη θέση του.

Το μαλακισμένο φεύγει όμως. Πάω στον Τόττη και κάθομαι σε μια καρέκλα και κολλάνε τα μπούτια μου στο πλαστικό μέχρι να σχολάσει η Σόφη και μετά της λέω ότι δεν μπορώ άλλο, δεν γίνεται, δεν αντέχω.

«Τος, καλά ε; Δίνεις πολύ σημασία στην πραγματικότητα», μου λέει ανάβοντας ένα Καρέλια. «Το θέμα είναι, μετά περιμένεις να σου δώσει σημασία και η πραγματικότητα!»

Μένω λίγο κάγκελο, με τη Σόφη πρώτο πλάνο και τη θάλασσα πίσω της out of focus και έχω ακούσει την ατάκα που αλλάζει τη ζωή μου, και το ξέρω: δεν είναι καμιά σπουδαία ατάκα. Απλώς αλλάζει τη ζωή μου.

Λίγους μήνες μετά φεύγω για Αμερική και περνάνε πολλά χρόνια, και χάνω επαφή με τη Σόφη, ακόμα και με τη Σαλονίκη...αλλά γράφω ένα βιβλίο κάποτε, μετά τους γάμους και τους θανάτους και τα παιδιά, κι η ηρωίδα λέγεται «Σόφη». Δεν λέει ποτέ την ατάκα της στο βιβλίο («Η σκόνη της ημέρας»). Απλώς ζει 100 χρόνια και παίρνει έναν ολόκληρο αιώνα μαζί της, ίσως επειδή μαθαίνω χάρη σ' αυτήν ότι η πραγματικότητα,

όχι, δεν χρειάζεται να σου δώσει σημασία, αρκεί να μην την αφήνεις να σε νικήσει, τελικά.

Το βιβλίο της Μανίνας Ζουμπουλάκη «Αέρας στο πρόσωπο της», κυκλοφορεί από τις εκδόσεις «Παπαδόπουλος».